

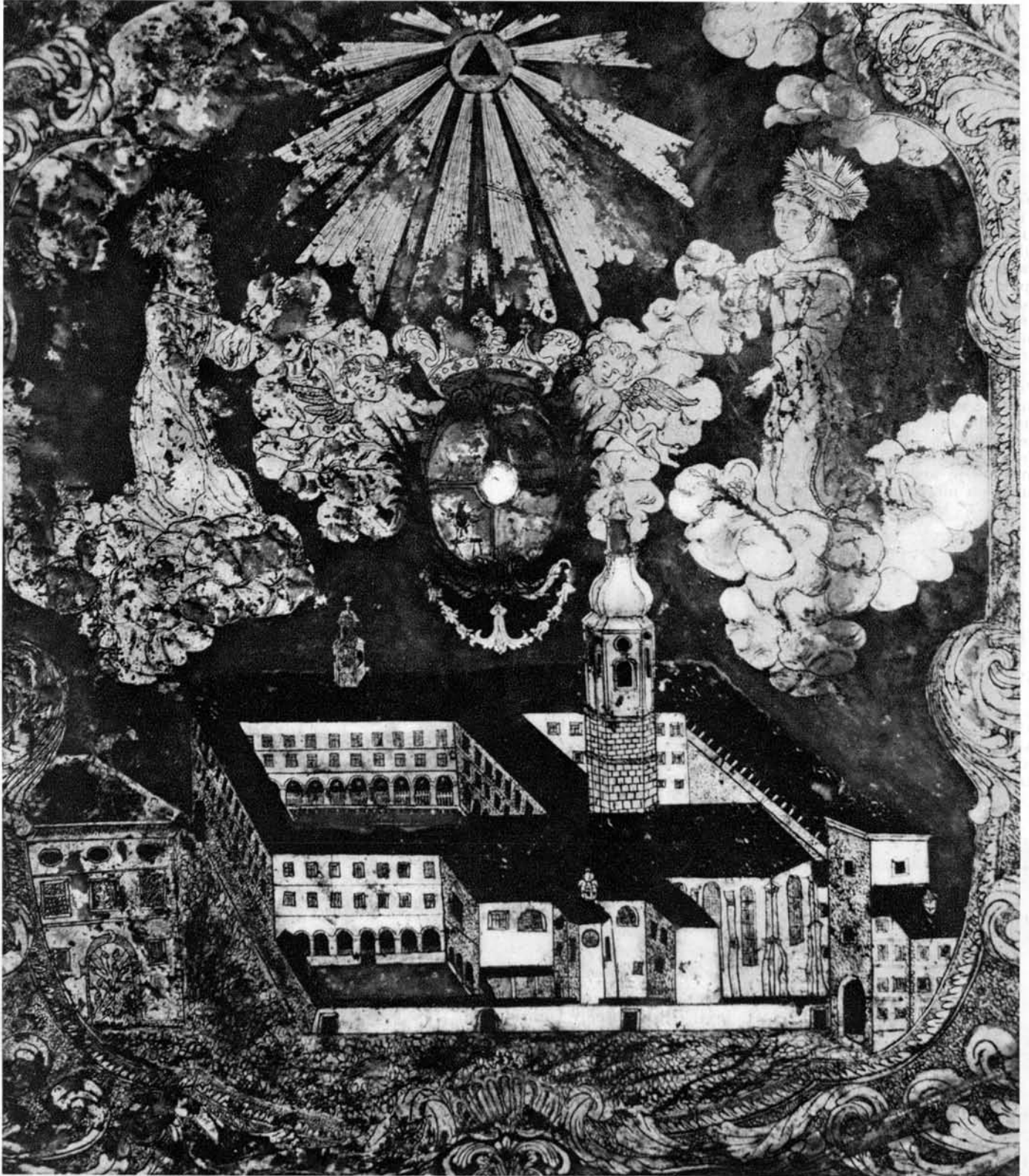
ILUSTRIRANI SLOVENEČ

· T E D E N S K A · P R I L O G A · S L O V E N C A ·

Leto VI

30. novembra 1930

Štev. 48

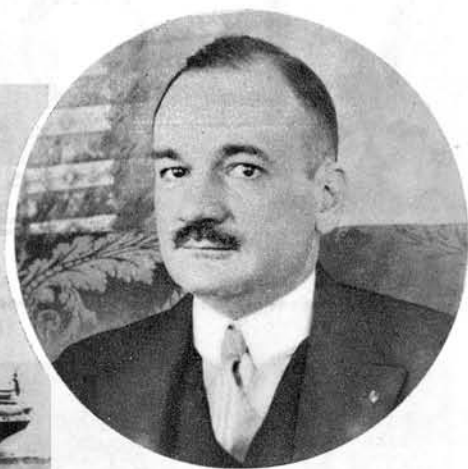
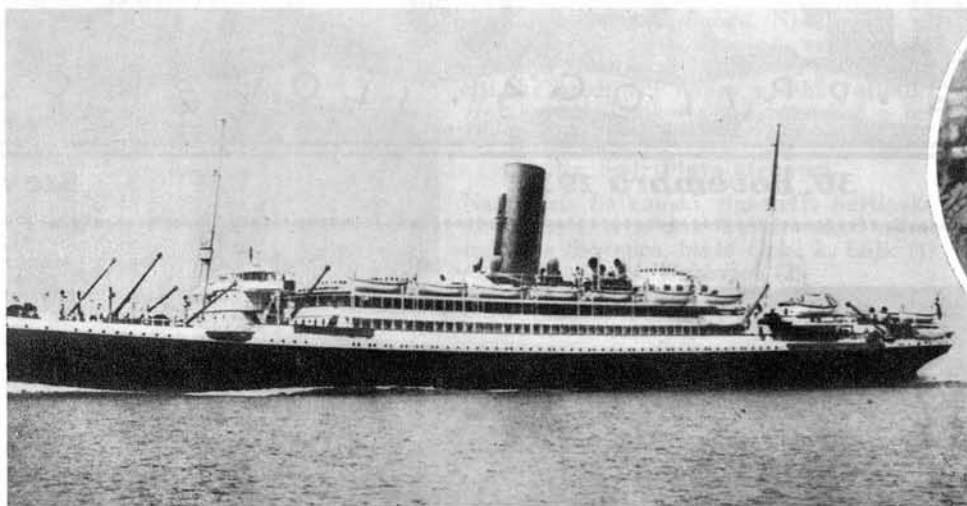

Francišškanski samostan (poznejše licejsko poslopje) na sedanjem Vodnikovem trgu
v Ljubljani

v prvi polovici XVIII. stol., slikan z brega nad Študentovsko ulico; na desni samostanska vrata in notranja stran nekdanjega ljubljanskega mestnega obzidja.

Naša nova, največja ladja, »Kraljica Marija«

Dne 1. t. m. je bil Southamptonu na Angleškem izročen našim mornarjem novi veliki brod, ki je dobil ime »Kraljica Marija«. Parnik ima 16.000 ton in je sedaj največji brod naše mornarice. Kupil ga je »Jugoslovanski Lloyd«.

Dr. Babinski, poslanik bratske poljske republike na našem dvoru.

Na desni: Z odkritja spomenika hvaležnosti Franciji. Na dan obletnice sklenitve premirja, dne 11. t. m., se je vršilo v Belgradu svečano odkritje veličastnega Mestrovičevega spomenika hvaležnosti Franciji. Ob tej priliki je prispela iz Pariza posebna deputacija raznih dostojanstvenikov z ministrom Champetierom de Ribesom na čelu, ki so prisostvovali slavnosti. Visoki gostje so bili sprejeti z vso pristrčno ljubeznijo, ki jo goje Jugoslovani do svojih plemenitih zaveznikov in prijateljev. Pred otvoritvijo se je vršila slavnostna akademija v univerzitetni dvorani, kateri je prisostvovala razen francoskih gostov še elita vse belgrajske družbe, civilne in vojaške. Slika na desni nam kaže pogled na akademijo. Sredi prve vrste sedi kraljev zastopnik, na njegovi desni pa minister Champetier de Ribes, odlični francoski katoliški politik.

Na levi: Prizor iz 2. dejanja izborna uspele Nušičeve komedije »Gospa ministrica« v našem Narodnem gledališču. Drama naša napreduje kar vidno od leta do leta, da moremo biti z njo res popolnoma zadovoljni.

Spodaj: Pozdrav »Ilustr. Slovincu« iz Libijske puščave. Jugoslovanska karavana s Slovincema pomor, kapitanom Klinarjem in prof. Juvančičem ob piramidah pošilja pozdrave vsem bralcem »Ilustr. Slovencea«.

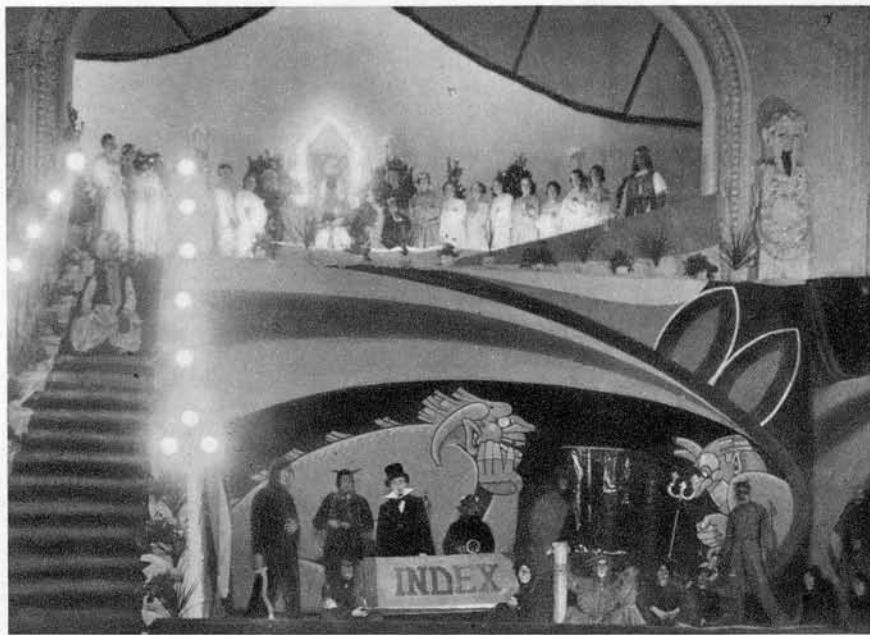

Na levi: Dr. Korošec v Dubrovniku. Dne 26. septembra je podal po 5 letnem neprestanem ministrovanju svojo demisijo g. dr. A. Korošec in se odpeljal iz Belgrada naravnost v Dalmacijo, kjer je ostal na oddihu skoro 2 meseca. Največ se je mudil v Dubrovniku, odkoder je delal pridno izlete. Naša slika nam ga kaže v družbi svojih znancev na enem takih izletov. Dne 15. tm. je je prispel v Slovenijo, za nekaj časa, potem pa odide baje v inozemstvo.

Otroški prijatelj, sv. Miklavž prihaja

Šentpeterski fantje prirede, kakor vsako leto, tudi letos Miklavžev večer v Unionu. To miklavževanje je gotovo najlepše v Sloveniji in otroci se ga vedno vesele že več tednov poprej. Spodnja slika nam kaže prihod sv. Miklavža z rajskih višav v blestečem spremstvu, pod njim je pa videti del pekla s parkelji.

Sv. Miklavž, ki nastopa na Miklavževem večeru v Unionu.

Na desni: Redek jubilej našega zvestega naročnika. Pretekli mesec je obhajal v družbi še živečih svojih otrok, vnukov, vnukinj ter drugih sorodnikov g. Franc Burgar, po domače Vaisgarbar v Ribnici (Dol.), svoj 90 letni rojstni dan. Mož je še kljub visoki starosti svežega duha in kar je še nekaj posebnega, pri hoji ima še prav mladeniške noge. Kot večletni naročnik »Slovenca« še vedno rad bere in je tudi odločen katoličan. Z nekim ponosom zre mož v preteklost in trpljenje, ko je s skromnim zaslužkom »garbarja« (strojarja) žuljevih rok preživil družino in celo dva sinova doštudirala, ki sta mu danes v ponos. To sta g. Franc Burgar (na levi od očeta), sedaj notar v Celju in Anton Burgar (na desni), sedaj ravnatelj kočevske gimnazije.

Spodaj: Spomin na Slomška. Novi glavni oltar župne cerkve sv. Cirila in Metoda na Čukarici v Belgradu, kjer župniku je naš misijonar Tumpej. Kip slov. apostolov je blagoslovil še škof Slomšek, oltar je dar lavantinske škofije, a načrt zanj je izdelal g. Pengov.

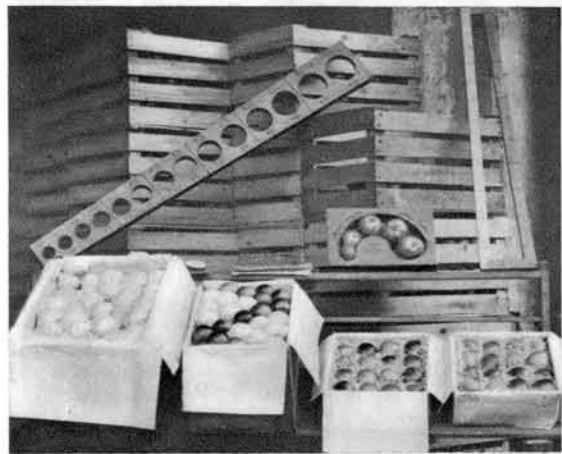
Gasilci iz Pilštajna in Lesičnega pri vaji. Dasi društvo obstoja šele 1 leto, si je že nabavilo motorno brizgalno in jo nedavno blagoslovilo. Na levi: W. Scottov »Ivanhoe« v slovenskem prevodu. Mlado in podjetno založništvo »Modra ptica« v Ljubljani je izdalo pred kratkim vzoren prevod svetovnoznane angleškega romana »Ivanhoe«, ki ga je napisal znameniti pripovednik Walter Scott. Čeprav se je učil pri tem pisatelju že naš Jurčič, je »Ivanhoe« vendarle doslej edino Scottovo delo, ki smo ga dobili tudi v slovenščini. Roman naš nazorno uvaja v barvitost in romantiko srednjega veka, o katerem imamo pogosto tako spačene predstave. Slika na levi nam kaže velikega angleškega romanopisca, očeta zgodovinskega romana W. Scotta.

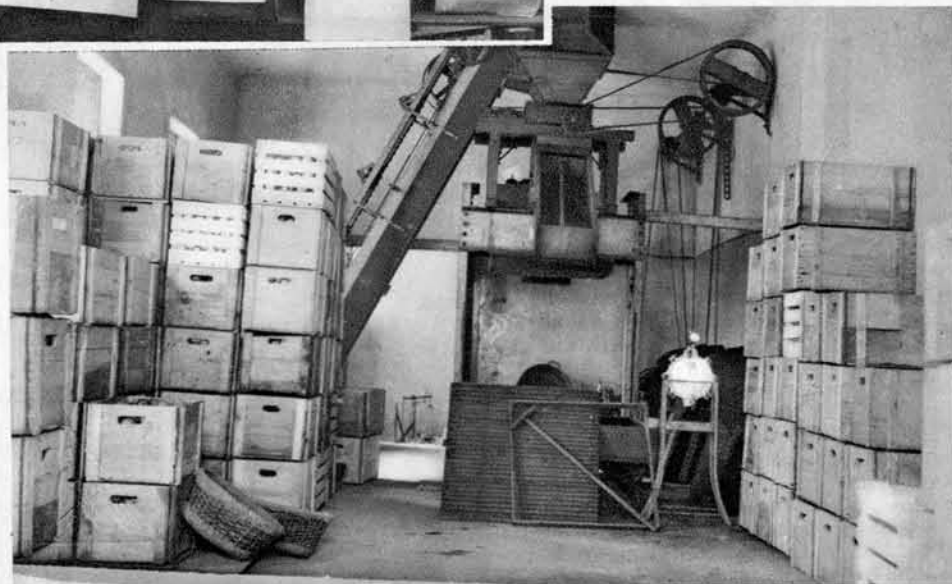
Klet za jabolčnik. — *Apfelmöstkeller*. — Caves pour le cidre.

Spodaj: Pakovanje jabolk v kabinetne ameriške in monakovske zaboje. — *Unten: Obstverpackung in amerikanische und münchener Spezialkisten*. — En bas: Empaquetage des fruits dans les caisses américaines.

Dekan Alojzij Sagaj, požrtvovalni načelnik zadruga.

Spodaj: Hidr. preša, 450 atm., za 60 hl mošta dnevno. — *Unten: Hydr. Obstpresse, 450 Atm., 60 hl Tagesproduktion*. — En bas: Presse hydr., 450 atm., production 60 hl par jour.

ŠTAJERSKA SADRŠKA ZADRUGA

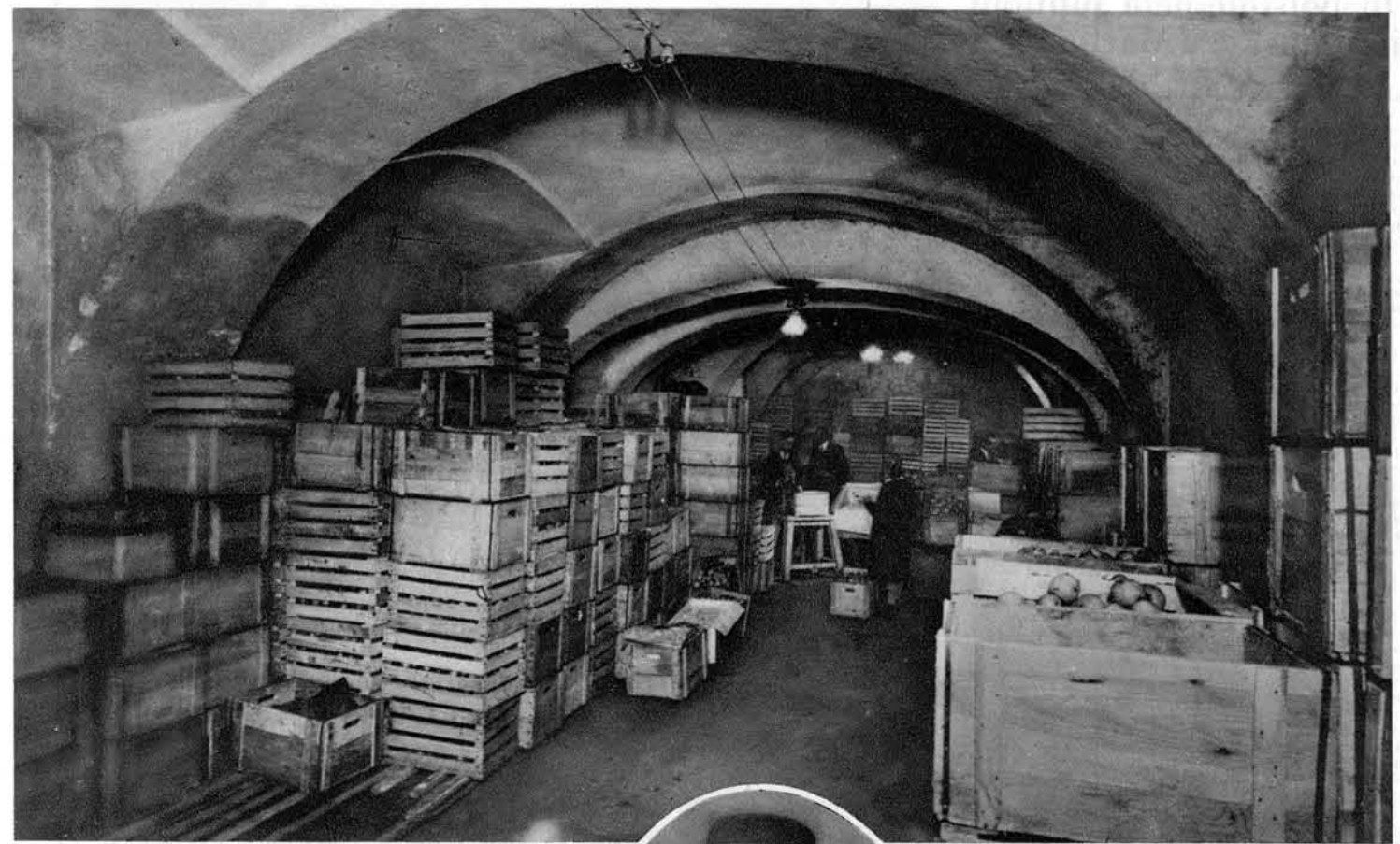
Штај. воћарска задруга
p. z. c. o. j.
Марибор, Миклошичева улица 2

r. z. z.
v Moru
Mikla 2

Steir. Obst-Genossenschaft
r. G. m. b. H.
Maribor, Miklošičeva 2, Jugoslavien

Zadruga je bila ustanovljena koncem leta 1928. Njen namen je pospeševanje sadjarstva glede produkcije, osobito pa prodaje, da si pridobi trajen trg in trgovske zveze z najboljšimi odjemalci naših jabolk v inozemstvu. V lanskem letu, prvem letu svojega obstoja je izvozila 150 vagonov za ceno 2.800.000 Din, v letošnji sezoni do danes 360 vagonov za ceno 12.500.000 Din, kar pomeni velik napredek. Največ jabolk izvaža v Nemčijo, ima pa dobre trgovske zveze s Češko-slovaško, Avstrijo, Italijo, Francijo, Švico, Holandsko in Švedsko.

Zadruga je najmodernejša v Jugoslaviji in ena izmed prvih, ki je naročila nad 10.000 skladišnih in transportnih zabojev, v katerih je omogočeno sadje tvoriti potom avtoprometa brezhibno in sortirano. Glede sortiranja in nalaganja jabolk v vagone pa bo v bodoče ves svoj tehnični aparat popolnoma modernizirala, tako da bo dosegla standartizacijo naših jabolk in bo mogla konkurirati na svetovnem trgu. V tem pogledu so druge

Založna klet za zimsko jabolka. — *Winterapfelmöster Raumkapazität 60 Tonnen*. — Un dépôt fruitier modèle (capacité 60 tonnes).

Spodaj: Zadržni revizor Ignacij Tirs, ki je pripravil ustanovitev zadruga in v težkih početkih intenzivno sodeloval.

Franc Rudl, znani vinarski in sadjarski strokovnjak, tehn. ravnatelj zadruga.

Spodaj: Osebe zadruga z načelnikom in tehn. ravnateljem. — *Unten: Genossenschaftspersonal mit dem Vorstand und techn. Direktor*. — En bas: Personnel de la coopérative au centre le directeur Mgr. Sagaj; à droite le directeur technique Rudl.

Ob polstoletnem jubileju ljubljanskega Marijanišča

»Sejte ljubezen in želi boste bogate sadove.« Taka je zgodovina ljubljanskega Marijanišča, ki je iz neznatnih hišic na Poljanah vzraslo v veličasten dom deške mladine od osnovne šole do dokončanih srednješolskih studij. Bila je mlada in v ljubezni do bližnjega goreča Družba sv. Vincencija, ki se je ustanovila leta 1876 in že istega leta imela svoj »azil« za dečke, ki se je l. 1880 preselil na Poljane zgodovinskega dne 15. novembra. Skozi 50 let je sprejemal zavod kmetijske in delavske sinove, ki so uživali vzgojo in pouk in odšli v življenje versko in duhovno pripravljeni. Osnovna šola, ki je v zavodu od l. 1884 s pravico javnosti, bilježi marsikatero ime, ki je zavzemalo v javnosti in še zavzema odlično mesto. V zavodu so našli že takoj spočetka svoj dom tudi dijaki, za katere se je l. 1910 zgradil poseben moderno urejen Dijaški konvikt. Imena gojencev le-tega so še bogatejša in le dokazujejo velik pomen Marijanišča. V jubilejnim letu 50 letnice Marijanišča ima osnovna šola 250 učencev in Dijaški konvikt 150 gojencev, dijakov in učiteljskihnikov.

Zavod so vodili veliki pedagogi in poznavalci mladih src. Bil je to nasl. škof dr. Janez Gogala, ki je ustanovitelj zavoda; slovenski pisatelj in znanstvenik dr. Franc Lampe od l. 1884 do 1900 in od vprav 15. novembra 1900 dalje današnji jubilar predlat in prošt Andrej Kalan. Povestnica Marijanišča je bogata njihovih velikih in plemenitih dejanj. Znane in neprecenljive so pa tudi zasluge č.č. šolskih sester, ki skoro 50 let oskrbujejo zavod in vzgajajo in poučujejo otroke. Njihovo skrito duhovno in materijelno delo za procvit zavoda se ob jubileju blesti kot čisto zlato. Omeniti bi morali še Kmetijsko gospodinjstvo šolo, ki že od leta 1898 v enoletni šolski dobi vzgaja in izobrazuje naše najboljše gospodinjice in v letih Jugoslavije vodi seminar za učiteljice gospodinjstva. Zavod nudi tudi prostore za Akademsko menzo in to že vsa leta obstoja ljubljanskega vseučilišča. Marijanišče je spomenik žrtev in ljubezni najboljših naših ljudi.

Pogled na novo in staro poslopje Marijanišča.

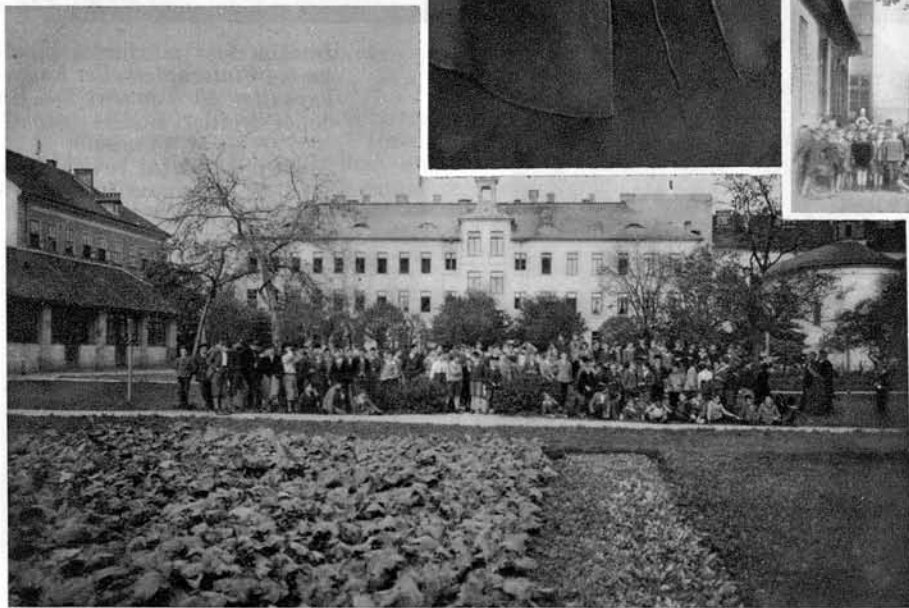
Na levi: Ljubljanski stolni prošt Andrej Kalan, ki slavi letos 50 letnico ravnateljavanja Marijanišča.

Staro Marijanišče z vrtno strani z učiteljicami in učenci osnovne šole.

Na levi: Gojenci dijaškega konvikta v Marijanišču, na levi je videti tudi marijaniško kegljišče in telovadnico, na desni pa domačo kapelo. Razen tega je v Marijanišču še sirotišnica in petrazredna osnovna šola.

Spodaj: Marijaniška kuhinja z gojenkami kmetijsko gospodinjstve šole, ki je pravitako nastanjena v Marijanišču.

Na levi: S. M. Hermina Resman, predstojnica šolskih sester v Marijanišču, ki je od l. 1908 učiteljica v zavodu.

Praznovanje desetletnice poljske zmage nad boljševiki v Varšavi: paradni sprevid poljskih čet mimo diktatorja, maršala Pilsudskega.

Na levi: Praznik »miru« v Italiji. Ves kulturni svet praznuje 11. november, obletnico podpisa premirja, kot mirovni dan, le Italija je ta praznik odpravila in ga nadomestila s praznikom »zmage«, dne 3. novembra, čeprav zgodovina svetovne vojne ne zabeleži menda prav nobene količkej važne italijanske zmage. Naša slika nam kaže to proslavo v Rimu, fašistična množica posluša Mussolinijev govor.

Spodaj: Volitve v Avstriji. Dne 9. t. m. so se vršile v Avstriji volitve, ki so bile izmed vseh povojnih gotovo najvažnejše in najrazburljivejše. Vse je namreč kazalo, da stoji Avstrija na razpotju: ali v fašizem ali v marksizem. Izid je bil mnogo pomirljivejši nego je bilo pričakovati, kajti napol boljševizirani socialisti so dobili le dobrih 40 odstotkov glasov, fašisti so bili pa korenito poraženi, tako da je krščanskim socialcem zopet dana možnost v koaliciji s kako meščansko stranko pomiriti republiko. Spodnja slika nam kaže dan volitev na dunajskih ulicah; vse je preplavljeno z najrazličnejšimi agitacijskimi sredstvi.

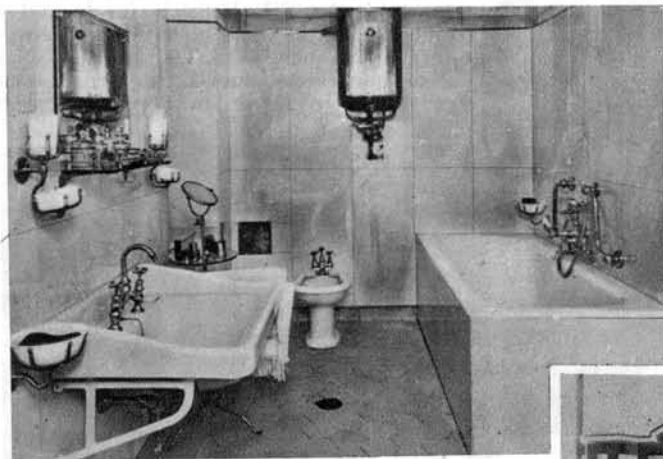
Z razorožitvene konference v Ženevi. Vse države krvavo potrebujejo miru, a povsod narašča izzivalni fašizem, vsi državniki frazarijo o miru, a vse deže se oborožujejo do zob z najstrašnejšimi morilnimi sredstvi, obenem pa sklicujejo razorožitvene konference. V Ženevi je sedaj zborovala tozadevna pripravljalna komisija, ki je pa rodila le malo uspehov. Na zgornji sliki vidimo od leve na desno: nemškega zastopnika Bernstorffa, Holandca Loudona in glavnega francoskega delegata Massiglija.

Na desni: Sinclair Lewis, znameniti ameriški pisatelj, ki je dobil pred kratkim letošnjo Noblovo nagrado za literaturo.

Mariborska industrija in veletrgovina
 Industrie und Grosshandel in Maribor
 Les grandes entreprises industrielles et commerciales de Maribor

(Foto Mayer, Maribor) — (Photos Mayer, Maribor)

Zasebna kopalnica obložena z marmornatim steklom. — *Badezimmer getafelt mit marmorisiertem Glas.* — *Salle de bain privée lambrissée en verre marbré.*

V sredi na desni: Venecijansko ogledalo (delo tovarne Kristal d. d. v Mariboru). — *Mitte rechts: Venezianischer Spiegel (Prunkarbeit der »Kristal« A. G. in Maribor).* — *Centre droit: Miroir venetien (chef d'oeuvre des usines de la »Kristal« S. A. à Maribor).*

KRISTAL d. d.
 tovarna ogledal in brušenega stekla
 Ljubljana - Maribor - Split

KRISTAL A. G.
 Grossunternehmen für Spiegel- und geschliffene Glaswarenfabrikation

KRISTAL S. A.
 Fabrication de Glaces et d'articles en verre poli

Spodaj na desni: Zasebna toaleta iz marmornatega stekla. — *Unten rechts: Privates Toilettenzimmer mit marmorisierter Glastafelung.* — *En bas droit: Cabinet de toilette, lambrissage en verre marbré.*

Za vlivanje pripravljene zvonovi. — *Werdegang der Glocken: Vor dem Guß.* — *Fonderie des cloches: Les modeles.*

Desno: Vliti zvonovi. — *Rechts: Werdegang der Glocken: Nach dem Guß.* — *A droite: Fonderie des cloches: Fini.*

Ni skoraj zvonika širom Slovenije, a da bi ne peli svojih pesmi raz line zvonovi, vlti v tej, eni izmed najstarejših livarn.

Inž. J. & H. Bühl
 naslednice
Mariborske livarne
 Ing. J. & H. Bühl, Nachfolger
 Mariborer Glockengiesserei
 Ing. I. & H. Bühl, successeurs les
 Fonderies de Maribor